

INSTITUTIONEN FÖR JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss avseende ”Delbetänkande Finansiering av public service – för ökad stabilitet, legitimitet och stärkt oberoende (SOU 2017:79)/Ku2017/02136/MF

Göteborgs universitet (GU) har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade delbetänkande från Parlamentariska public service-kommittén (kommittén). Det har uppdragits åt Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) att tillsammans med Nordicom utforma universitetets yttrande. Mot denna bakgrund önskar JMG/Nordicom framföra följande synpunkter.

Vi välkomnar ambitionen från regeringens sida att finna en ny finansieringsmodell för de tre public service-företagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Sveriges Utbildningsradio. Svagheter i den rådande finansieringsmodellen har aktualiserats under senare år som en följd av den accelererande medietekniska utvecklingen och svenskarnas förändrade medievanor. Det här är en utveckling som på ett förtjänstfullt sätt presenteras och problematiseras av kommittén.

Vi delar kommitténs bedömning att den för den svenska allmänheten mest fördelaktiga modellen för att finansiera public service idag och framöver är den i förslaget framlagda public service-avgiften. Förslaget framstår som kostnadseffektivt, solidariskt och förutsägbart. Vi ser inte heller att den föreslagna finansieringsmodellen skulle innebära ett större hot mot public service oberoende gentemot statsmakterna än vad som är fallet med den innevarande modellen.

Vi noterar dock att den normativa diskussionen kring public service samhällsberande roll – en roll som används som argument för att ”alla medborgare [ska] vara med och bidra till finansieringen” (SOU 2017:79, s. 12) – huvudsakligen lutar sig mot forskningslitteratur som kretsar kring public service betydelse som en oberoende nyhetsproducent och -förmedlare. Public service uppdrag är, så som det har kommit att formuleras av de svenska statsmakterna, förvisso väsentligt bredare än så. Nyhets- och

aktualitetsjournalistiken svarar idag endast för en mindre del av de svenska public serviceföretagens samlade kostnader. Frågan om i vilken utsträckning som det är försvarbart att genom en obligatorisk avgift tvinga de svenska medborgarna att bekosta även all den övriga verksamhet som public service idag ägnar sig åt (inklusive melodifestivaler, dokusåpor och symfoniorkestrar) hade förtjänat en mer utförlig problematisering.

Genom att introducera en allmän individuell avgift för public service – och att därigenom ta bort möjligheterna för den enskilde medborgaren att avstå från att bidra till finansieringen av densamma – accentueras public service-företagens särställning gentemot övriga aktörer på mediemarknaden. Den enskilde medieanvändaren fråntas med en sådan avgift rätten att ”rösta med plånboken” beträffande public serviceföretagens prestationer. I ett läge då public service finansieras med en obligatorisk medborgaravgift skärps kraven och förväntningarna på att de tre public service-bolagen inte bara riktar sig till *bela* befolkningen i sitt utbud, utan också att de gör det med ett utbud som i både bredd och djup särskiljer sig från det utbud som annars tillgodoses av den kommersiella marknaden. I tider av en ökad fragmentering av mediepubliken och en dito globalisering av mediemarknaden framstår detta som en formidabel utmaning. En grundförutsättning för att möta den utmaningen är att public service-företagen faktiskt *när* medborgarna på de plattformar och via de kanaler där de faktiskt befinner sig. Public service starka ställning i Sverige – inklusive dess höga förtroende hos befolkningen – bottnar i *kombinationen* av ett starkt och högkvalitativt innehåll och en stark ställning på publikmarknaden. Ett medieinnehåll som inte blir konsumerat saknar demokratiska förtjänster. Frågan om public service finansiering hänger således intimt samman med public service-företagens uppdrag. En obligatorisk avgift och ett mer begränsat eller kringskuret public serviceuppdrag låter sig svårligen kombineras – i synnerhet inte om systemet ska uppfattas som legitimt bland medborgarna och om public service-företagen också fortsättningsvis ska kunna åtnjuta ett högt förtroende bland mediekonsumenterna. Det föreliggande förslaget rörande public service finansiering torde härvidlag utgöra en tydlig riktningvisare när det gäller innehållet i det stundande slutbetänkandet från kommittén beträffande public serviceföretagens uppdrag och sändningstillstånd.

Underlaget till remissen har utarbetats av fil dr Jonas Ohlsson (Nordicom) och professor Bengt Johansson (JMG)

Göteborg som ovan

Ulla Sättereie
Prefekt